

ЗМІСТ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ СУЧАСНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

У процесі реформування української економіки найбільш гострою проблемою визнають невідповідність рівня підготовки кадрів новим вимогам сучасного ринку праці. Загальновідомо, що сучасна ситуація характеризується невизначеністю, появою нових знань, вимогою вчитися впродовж всього життя та формувати компетентності. Світ постійно змінюється: одні професії зникають, інші – з'являються, нові ідеї та технічні устрої примушують нас змінювати весь життєвий уклад. У таких умовах постає проблемне питання: як підготувати до професійної діяльності сьогодні? Яким чином забезпечити якість послуг із загальноосвітньої та професійної освіти, що є визначальним чинником нормального функціонування загальнодержавних інфраструктур та інститутів.

Таке завдання вимагає обґрунтування та реалізації нових стратегій взаємодії освітян та представників ринку праці, змін у законодавстві, в формах та методах навчання. Однак основною проблемою, що зумовлює очікувані зміни в освіті, є проблема змісту навчання, проблема форми та організації зростаючої системи знань людини.

Актуальність проблеми визначається необхідністю подолання зростаючого розриву між освітянами та представниками ринку праці. Сьогодні є потреба у створенні нових, зручних та ефективних механізмів навчання впродовж життя, розробці варіативних різноманітних навчальних програм для задоволення потреб ринку праці, що швидко змінюється. Оновлення вимог до випускника ЗВО вимагає критичного ставлення до існуючих підходів у галузі освіти, утвердження цінності поняття «власна освітня траєкторія» разом із потребою в швидкій підготовці кадрів.

У Законі України «Про вищу освіту» зазначено: зміст вищої освіти – це обумовлена цілями і потребами суспільства система знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних, громадянських якостей особистості майбутнього фахівця, сформована в процесі навчання з урахуванням перспектив розвитку суспільства, науки, техніки, технологій, культури та мистецтва. Однак спрямування зусиль на пошук нових методик та технологій навчання у ЗВО, способів

організації взаємодії викладачів та роботодавців, на наш погляд, призведе до очікуваного ефекту за умови затвердження у якості базового положення тези про полярність освітнього простору. Як пише Р. Акофф, сьогодні існують два світи до визначення поняття «освіта», відповідно два протилежних значення: «один світ складається зі школи, коледжів та університетів, у ньому панує стандартизація. Другий – світ інформації, розуму та знань, які розповсюджуються всіма можливими способами (а не тільки через викладачів). ... Саме в цьому світі відбувається процес реального навчання».

Зміст вищої освіти включає добір навчальних дисциплін, комплектування навчальних планів, програм. Проте, саме в середовищі, а не в навчальній аудиторії з'являється простір для будівництва змісту. У сучасному світі змінилося призначення культури і стрімко виросла «соціальна мобільність» людини. Життя сьогодні вимагає частішої зміни спеціальностей, зростає потреба у перенавчанні. Випускник повинен бути підготовленим до можливих змін на робочому місці, тобто мати таку освіту, щоб забезпечила необхідну основу для майбутньої роботи, або звела процес перенавчання до мінімуму. Отже, студент сучасного закладу вищої освіти повинен визначитися по відношенню до універсалу знань і будувати зміст в постійних тренуваннях та імітаціях роботи. Таким чином, питання визначення змісту включає проблему комплектування існуючих знань.

Освіта ХХІ століття має бути націленою в майбутнє, на розв'язання його проблем, формуючи та розвиваючи компетентності здобувачів вищої освіти. Враховуючи полікультурність освітнього простору, в наш час відбувається впровадження своєрідного «європаспорта» – сертифіката, в якому будуть означені засвоєні здобувачем компетенції і кваліфікації. Процес створення конкурентного середовища спрямовує вітчизняних фахівців до активного розроблення стратегії оновлення змісту освіти. Як зазначає науковий співробітник лабораторії змісту професійної освіти і навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України С.Г. Кіндзерська, зміни в освіті повинні бути сфокусовані на якісній трансформації змісту і форми.

Затверджуючи зміст вищої професійної освіти в значимості для окремої людини засвоєного знання, що перевіряється практикою (у справі), перспективними вбачаємо науковий пошук та обґрунтування таких способів засвоєння дійсності, що дозволять в будь-якій ситуації діяти точно, без помилок.